

■ Неасабісты суб'ектыў

Безнаяўны разлік

Чалавечы фактар інфармацыйнага грамадства

Тое, чаго баялася гадоў з вострым, з таго часу, як атрымала першую зарплатную пластыкавую картку, здарылася-такі. Банкамат яе «з'еў». Хаця, калі больш дакладна, не банкамат, а інфакіёска. І не «з'еў», а «падавіўся». Што яшчэ больш, як высветлілася, сітуацыю ўскладніла.

Неспадзяванка гэта здарылася са мной на ўваходзе ў метро. Ляцела-спяшалася, і раптам — як абухом па галаве — гэта ж люты на дварэ, а праязны ў кішэні на студзень! У тралейбусе, нават не здагадваючыся пра тое, «зайцам» праехала, а вось у падземцы за такіх фокусы маеш усе шанцы ад турнікета па нагах атрымаць. Яшчэ і грозная кабета на варце ля будкі стаіць. Карацей, бясплатна не праскочыш. І чарга да кас — ледзь не на вуліцы пачынаецца...

Хаця чаго яны, дзівакі, стаяць-гаруюць? — падумалася. Вунь ажно чатыры інфакіёскі вісяць каля тых кас, і ніводнага чалавека ля іх. Гэта ж так проста: прыклаў да спецыяльнай наліпкі пластыкавую картку праязнага, уставиў у адтуліну плацежную картку, панациўкаў на сенсорным экране адпаведныя кнопкі — максімум пяць хвілін, і праязны папоўнены, ніякі турнікет не страшны. З такімі аптымістычнымі думкамі я ўпэўнена накіравалася да зялёнай скрыні на сцяне, што прывабляла мігцела яркім экранам.

Зрабіўшы патрэбныя маніпуляцыі з праязным, выбраўшы ўжо на экране часовы адрэзак і від транспарту, уставиў плацежную картку ў «рот» чуда-машыны. Тая ўсхліпнула, неяк слаба пацягнула да сябе мой «пластык» і заціхла, працягваючы патрабаваць з экрана «ўстаўце картку». Пракляты аўтамат, не пакінуўшы нават краёчка карткі, каб можна было выхапіць яе з пашчы, так і не забраў яе куды трэба: яна захрасла ў шчыліне — ні туды, ні сюды... Мая, зялёненякая, любімая, на якой — увесь бюджэт!

Крыўху пагаварыўшы з аўтаматам, скарыстаўшы ўвесь патэнцыял удзеяння ад уладжвання да прамых пагроз, не атрымаўшы жадамага выніку і стараючыся не панікаваць, я набрала тэлефонны нумар, напісаны на інфакіёсцы. Супрацоўніца банка, якая прадставілася Дзіянай, ветліва выслухала эмацыянальны маналог і... папрасіла сказаць ёй нумар інфакіёска (дзеля чаго

ён быў патрэбен, я так і не зразумела). Нумара таго, як вы ўжо, пэўна, здагадаліся, я не знайшла. Тады ветлівая Дзіяна папрасіла пашукаць яго... на суседніх банкаматах і інфакіёсках. На злосную цётку, якая з тэлефонам у руцэ аглядае ўсе аўтаматы, заглядае ім на дно і ледзь не нюхае іх, пачалі ўжо азірацца людзі. Вынікам гэтых манеўраў стаў падыход ахоўніка метрапалітэна. Дазнаўшыся, у чым справа, ён таксама паспрабаваў угледзець той няшчасны нумар, але, пераканаўшыся ў безвыніковасці такіх намаганняў, спаслаўся на службу і пажадаў мне поспеху ў майёй нялёгкай справе.

Дзіяна цяргліва чакала на тым канцы провада (што ёй, грошы ж «капалі» з майго мабільнага). Нарэшце на маё з'едлівае пытанне, нашто ўсё-ткі нумар, калі я разоў дваццаць ужо паведаміла дакладнае месцазнаходжанне таго няшчаснага аўтамата, дзяўчына ўздыхнула: «Добра, пашукаю спецыяліста». Прайшло яшчэ хвілін дзясцяць. Вы думаеце, што я пачула нарэшце? Правільна: «На жаль, усе нашы спецыялісты заняты, выехаць да вас ніхто не можа». На маё ўжо шчыра абуранае «дык што мне загадаеце рабіць?!» Дзіяна ніякавата памаўчала, а потым па-змоўніцку прапанавала: «А вы паспрабуйце картку чым-небудзь далей заставіць...»

НІЧОГА не ставалася, як скарыстацца парадай кампетэнтнага спецыяліста. З дапамогай праязнага, рызыкуючы страціць і яго, я націснула на захраслую картку, што прагледжвалася ў шчыліне аўтамата. Ён незадаволена рохнуў і картку нарэшце глынуў. Праз хвіліну напісаўшы на экране, што «часова не працуе», мае пластыкавыя грошы машына такі выплюнула. Дзіяне я сказала «дзякуй». Тая паблажліва адказала «няма за што». Аб тым, каб папрасіць прабачэння, у яе, напэўна, і думкі не ўзнікла.

Гісторыя гэта каштавала мне, акрамя патрачаных нерваў, сорак хвілін часу, сарванай сустрэчы (а каб я спыталася на самалёт, напрыклад?), спісанай з тэлефона кругленькай сумы. Праязны я папоўніла ўжо традыцыйным спосабам — стаўшы ў чаргу да касы. Не ведаю, ці хутка я асмелюся (дый ці асмелюся ўвогуле) пайсці па альтэрнатыўным шляху, збочыўшы да інфакіёска.

ПАКУЛЬ стаяла ў чарзе, шмат пра што паспела падумаць. Успомніць іншыя «ляпы», якія здарыліся на роўным месцы пры выкарыстанні сучасных тэхналогій (пра тое, як у вёсцы ў адну вуліцу камп'ютар не знаходзіў назву гэтай вуліцы, а без яе адмаўляўся афармляць аперацыю, я нядаўна пісала). Паразважаць чарговы раз пра тое, што калі мы ўжо працуем над стварэннем інфармацыйнага грамадства, назваўшы яго адным з дзяржаўных прыярытэтаў, дык не варта забываць пра суправаджэнне гэтых новых інфармацыйных тэхналогій, якое залежыць выключна ад людзей. Каб на тых жа банкаматах вісела інструкцыя (пажадана не на адной мове), што рабіць у тым ці іншым выпадку. Каб тэрміналы ў магазінах стаялі якасныя, каб тыя ж карткі не выходзілі са строю раз на паўгода (колькі разоў была за мяжой, а толькі ў нас бачыла, як касірка, каб картка спрацавала ў тэрмінале, надзявае на яе цэлафанавы пакет). Каб урачы не ленаваліся запаўняць электронныя рэцэпты (маці нядаўна пачула ў паліклініцы: а яно вам трэба?). Каб інтэрнэт-банкінг можна было падключыць, не адыходзячы ад камп'ютара, а не па такой, падазраю, выключна нашай схеме: «запоўніце заяўку, пакіньце паштовы адрас, мы вам вышлем на яго дагавор, вы яго падпішаце, адправіце назад, і тады мы вас падключым...» Пакуль жа даволі часта ў нас атрымліваецца, як у анекдодзе пра японскую наварочаную бензапілу і суровых сібірскіх мужыкоў. (Памятаеце, праксперыментаваўшы з бярвёнамі рознай таўшчыні, з якімі піла лёгка справілася, у яе ўткнулі жалезны лом і пайшлі зноў валіць лес сякерамі.)

А ЯШЧЭ я ўспомніла, што літаральна праз некалькі дзён мы адкрываем бязвізавы ўезд праз аэрапорт і чакаем шмат турыстаў. І ўявіла, што б рабіў на маім месцы прыезджы еўрапеец, рашыўшы набыць білет на метро (а што ён падаўся б да інфакіёска, дык гэта дакладна, бо ў многіх краінах альтэрнатыўны гэтаму спосабу ў выглядзе касіраў ужо даўно няма). І што б ён расказаў пасля пра свае мінскія прыгоды дома.

Яны ж, дзівакі, анекдота пра бензапілу і лом не ведаюць...

Алена ЛЯЎКОВІЧ. alena@zviazda.by

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.52	17.55	9.03
Віцебск —	8.47	17.40	8.53
Магілёў —	8.43	17.45	9.02
Гомель —	8.34	17.47	9.13
Гродна —	9.07	18.11	9.04
Брэст —	9.02	18.16	9.14

Месяц

Першая квадра
4 лютага.

Месяц у сузор'і Цяльца.

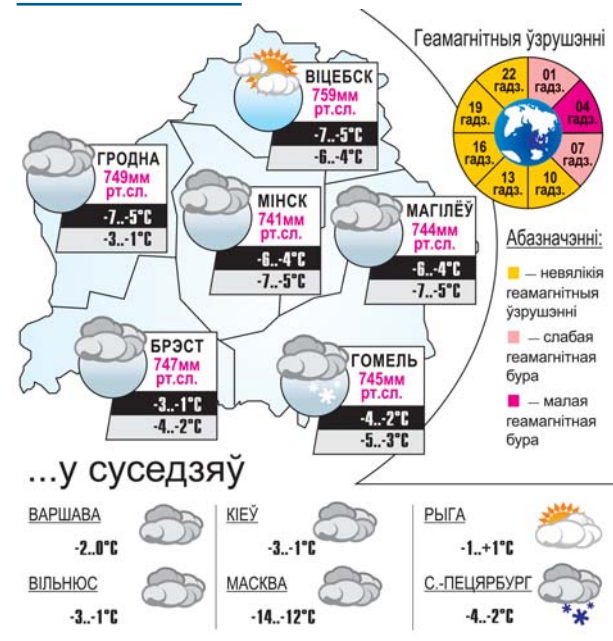
Імяніны

Пр. Агніі, Валярыяна, Іпы, Максіма, Яўгена.
К. Яны, Балажэя, Іпаліта.

Фота Соф'і КУСЯНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

3 ЛЮТАГА

1700 год — пачалася Паўночная вайна — вайна кааліцыі еўрапейскіх дзяржаў пад назвай Паўночны саюз (Данія, Саксонія, Расія, Рэч Паспалітая, Прусія) супраць Швецыі за панаванне на Балтыйскім моры. З 1704 па 1709 год асноўнай арэнай баявых дзеянняў была Беларусь, якая панесла вялікія страты. Вайна працягвалася 21 год і завяршылася паражэннем Швецыі.

1912 год — нарадзіўся (в. Навадворцы, цяпер у Слуцкім раёне) Яўхім Кохан, беларускі паэт. Аўтар лірычных вершаў, якія ў 30-я гады XX ст. былі добра вядомыя шырокаму колу чытачоў. Яго самабытны талент адзначыў Кузьма Чорны. На жаль, зборнік паэзіі Яўхіма Кохана так і не выйшаў. Падчас жорсткіх палітычных рэпрэсій малады паэт палічыў за лепшае знікнуць з літаратурнага небасхілу. Толькі ў 60-я гады ён даў аб сабе знаць асобнымі вершамі на старонках часопіса «Маладосць» і «ЛіМа». Памёр у 1993 годзе.

1927 год — польскія ўлады расстралялі ў мястэчку Косава Палескага ваяводства дэманстрацыю працоўных, якія выступілі ў абарону Беларускай сялянска-работніцкай грамады, над якой нависла пагроза суда: 6 чалавек было забіта, некалькі дзясяткаў паранена. Грамада падрыхтавала нямаля выступленніў сялян супраць падатковага прыгнёту, за вызваленне палітвязняў і інш. Яна вяла разам з Таварыствам беларускай школы культурна-асветную работу. Урад, напалоханы размахам нацыянальна-вызваленчай барацьбы, разграміў Грамаду, пачаліся масавыя вобыскі і арышты. Без згоды сейма былі арыштаваныя кіраўнікі

Грамады — дэпутаты Б. Тарашкевіч, С. Рак-Міхайлоўскі, П. Валашын і іншыя. У 1928—1929 гадах адбыўся працэс над 56 кіраўнікамі і актывістамі Грамады, якія былі асуджаныя на доўгія тэрміны зняволення. Справу Грамады ў 1928 годзе імкнуўся працягнуць пасольскі клуб «Змаганне».

1943 год — нарадзіўся (в. Валіцаўшчына Мінскага раёна) Уладзімір Сяргеевіч Улашчык, беларускі вучоны ў галіне фізічнай медыцыны, акадэмік НАН Беларусі, доктар медыцынскіх навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь. У 1986—1993 гадах — міністр аховы здароўя Беларусі, у 2005—2010 гадах — дырэктар Інстытута фізіялогіі НАН Беларусі. Аўтар больш як 600 навуковых прац, у тым ліку 30 манаграфій, 80 вынаходак і патэнтаў. Навуковыя даследаванні прысвечаны праблемам фізічнай медыцыны і медыцынскай тэхнікі. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

1966 год — савецкая аўтаматычная станцыя «Месяц-9» упершыню ў свеце ажыццявіла мяккую пасадку на Месяц. У 1911 годзе Канстанцін Цыялкоўскі сказаў прарочыя словы: «Чалавечтва не застаецца вечна на Зямлі, але ў пагоні за святлом і прасторай спачатку нясмела пракрадзеца за межы атмасферы, а затым заваюе сабе калыямную прастору». І з гэтага моманту вялікія розумы планеты пачалі працаваць над пачаткам рэальнага асваення космасу.

Было сказана

Максім ТАНК, народны паэт Беларусі:
«Убачыш камень — ты яго з дарогі
Прымі, каб іншым ён не замінаў».

Неспрыяльныя дні і гадзіны ў лютым

3, пятніца, 0.00 – 4.00	13, панядзелак, 14.30 – 22.30
4, субота, 23.30 – 24.00	16, чацвер, 4.00 – 9.00
5, нядзеля, 0.00 – 6.30	17, пятніца, 21.30 – 24.00
6, панядзелак, 23.00 – 24.00	18, субота, 0.00 – 20.30
7, аўторак, 0.00 – 9.00	21, аўторак, 0.00 – 9.00
8, серада, 22.30 – 24.00	23, чацвер, 5.30 – 19.30
9, чацвер, 0.00 – 11.30	25, субота, 20.00 – 24.00
11, субота, 8.00 – 16.00	28, аўторак, 0.00 – 7.00

УСМІХНЕМСЯ

— Ганна, ты перасаліла!
— Бора, напэўна, гэта таму, што я вельмі кахаю цябе!
— Гэта ж як трэба мяне кахаць, каб перасаліць чай?!

На прыёме ў доктара:
— Доктар, мне штосьці становіцца горш!

— Гэта ў вас, даражэнькі, грошы заканчваюцца.

Шмат хто кажа, што дыплом — гэта паперка. Я, як чалавек з вышэйшай адукацыяй, магу адказаць заявіць, што дыплом — гэта кардонка.

— Скажыце, як адрозніць сапраўднага маржа ад аматара?

— Лёгка! Сапраўдныя маржы купаюцца голымі.

— Гэта значыць, тыя, хто купаецца ў адзенні, не маржы?

— Не. Гэта рыбакі.